

2015

ÅRSRAPPORT

INNHold

LØNNSOM KUNNSKAP	4
BRANSJESTYRET	5
KOMPETANSE OG ORGANISASJON	6
ANIMALIAS KJERNEOMRÅDER	7
REGNSKAP	8
KOMMENTARER	9
FOU	10
KOMMUNIKASJON	14
KURS OG OPPLÆRING	16

GLIMT FRA VIRKSOMHETEN 2015

HYS DYRPRODUKSJON	
Dyrehelseportalen - viktig verktøy for næring og myndigheter	20
KJØTT OG EGG I KOSTHOLDET	
Kunnskap som nyttig driver for endring	22
KVALITET OG FOREDLING	
Leverer både kunnskap og praktiske løsninger	24
DYREHELSE OG DYREVELFERD	
Dyrehelse og dyrevelferd må styres og dokumenteres	26

OM ANIMALIA

Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi tilbyr norske bønder og norsk kjøtt- og eggbransje kunnskap og kompetanse gjennom e-læring og kursvirksomhet, forsknings- og utviklingsprosjekter, husdyrkontroller og dyrehelsetjenester.

Animalia er en nøytral aktør som arbeider for og sammen med hele den norske kjøtt- og eggbransjen. Vi skal styrke kjøtt- og eggproduksjonen langs hele verdikjeden ved å bidra til økt verdiskaping, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon.

TOR ARNE RUUD
direktør

LØNNSOM KUNNSKAP

Første året i en ny strategiperiode er avsluttet. Strategiplan 2015 - 2017 befester Animalias formål om å bidra til økt verdiskapning, reduserte kostnader og høy tillit til norsk kjøtt- og eggproduksjon. Kunnskap står klart frem som den viktigste innsatsfaktoren. Animalias ulike roller gjenspeiles i de seks nye strategiske målene som er felles for hele organisasjonen; nyttig kunnskapsleverandør, beredskapsorganisator, foredler av verdikjededata og kunnskap, effektiv driftsorganisasjon, forretningsorientert virksomhet samt utadvendt og attraktiv arbeidsplass. Kjerneområdene reflekterer virksomhet langs hele verdikjeden og handlingsplanen gir faglig retning til de strategiske målene.

Samtlige husdyrkontroller har medlemsvekst i 2015. Oppgradering av teknologisk plattform for Sauekontrollen, Storfekjøttkontrollen og Ingris og sterkt fokus på brukernes behov gjør at medlemmene står godt rustet til datafangst og -bruk som hjelp til daglig styring, forbedringer, åpenhet og dokumentasjon. Dyrehelseportalen er i kraftig vekst. Portalen illustrerer hvordan bedre datautveksling mellom offentlige og næringens systemer kan gi gjensidig nytte for alle involverte.

På dyrehelse- og dyrevelferdsområdet har arbeidet med resistensproblematikk knyttet til fjørfe og svin vært omfattende og krevd mye ressurser også i 2015. Landbruks- og Matdepartementet nedsatte høsten 2014 en arbeidsgruppe for å få fortgang i arbeidet med å fase inn kastrering av hanngris med vaksine og kjøttbransjen har i 2015 arbeidet målrettet med dette med Animalia som koordinator. I 2015 lanserte også Helsetjenesten for svin nytt fagsystem for svin, HelseGris. Helsetjenesten for sau har kommet med oppdaterte anbefalinger og råd knyttet til forebygging av mage- og tarmparasitter hos sau. På fjørfeområdet er fagsystemet HelseFjørfe videreutviklet, et nytt e-læringskurs om stell av fjørfe og veiledningsmateriell om avlaving og om vask og desinfeksjon av fjørfehus er utarbeidet.

Kurs og opplæring er en vesentlig del av Animalias kunnskapsformidling. I strategiperioden skal kurs- og opplæringsaktivitetene i Animalia styrkes og i 2015 ble området personellmessig styrket med en egen fagsjef.

Innenfor kjerneområdet Mattrygghet ble det i 2015 igangsatt et nytt større forskningsprosjekt Hygenea. Formålet er å forbedre verktøy for vurdering av hygiene i slakterier internasjonalt, det vil si både mikrobiologisk status, visuell forurensning og generell hygiene.

Råvare og foredling preges av høy driftsaktivitet, særlig knyttet til klassifisering og skjæring, men også stor FoU-aktivitet og flere større oppdrag. Aktuelle oppdragstemaer er nytt system for og opplæring i klassifisering av rein, disseksjon av gris i klassifiseringssammenheng både nasjonalt og internasjonalt, råvarekontroll i skjærebedrifter, nedskjæring for kalkylemateriell og kjøttkvalitetsregistre-ringer for avlsarbeid og i prosjekter.

Kjøtt og egg i kostholdet er et kjerneområde i vekst. FoU-aktiviteten øker og Animalia har vært sterkt involvert i flere bransjeprojekter som for eksempel Saltpartnerskapet. I 2015 ble også Helsepåstandskalkulatoren lansert.

Kjerneområdet Bærekraft, miljø og klima er forutsatt under utvikling. Nettverksarbeid, kunnskapsoppbygging og – formidling har vært prioritert i 2015.

BRANSJESTYRET

Hovedtyngden av Animalias virksomhet er bransjenøytralt arbeid, finansiert av omsetningsavgift for kjøtt og egg. Driften er regulert gjennom en avtale mellom samvirket v/ Nortura og private kjøtt- og eggprodusenter v/ Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF).

BRANSJESTYRET

sammensetning pr. 31.12.2015

FRA NORTURA SA

Hans Thorn Wittusen (leder)

konserndirektør Nortura SA

Hanne Steen

direktør Kvalitet/trygg mat, Nortura SA

Frode Vik

driftssjef Medlem, Nortura SA

Varamedlemmer

Jakob Simonhjell

direktør Totalmarked kjøtt og egg, Nortura SA

Atle Løvland

direktør Utvikling fjørfe og egg, Nortura SA

ANSATTEREPRESENTANT

Synnøve Vatn

prosjektleder Animalia

Varamedlem

Gunnar Odd Thoen

markedsanalytiker, Opplysningskontoret for egg og kjøtt/MatPrat

Det er avholdt 6 ordinære styremøter og 4 telefonstyremøter i 2015.

Omsetningsrådet godkjenner strategi- og handlingsplan samt budsjett og regnskap for Animalia og andre felles faglige tiltak som er finansiert gjennom omsetningsavgift.

FRA KJØTT- OG FJØRFEBRANSJENS LANDSFORBUND

Bjørn-Ole Juul-Hansen

adm. direktør, KLF (nestleder)

Harald Furuseth

daglig leder, Furuseth AS

Guro Kolbu Christensen

fabrikksjef Vossafår, Orkla ASA

Varamedlemmer

Fredrik Strømmen

daglig leder, Den Stolte Hane AS

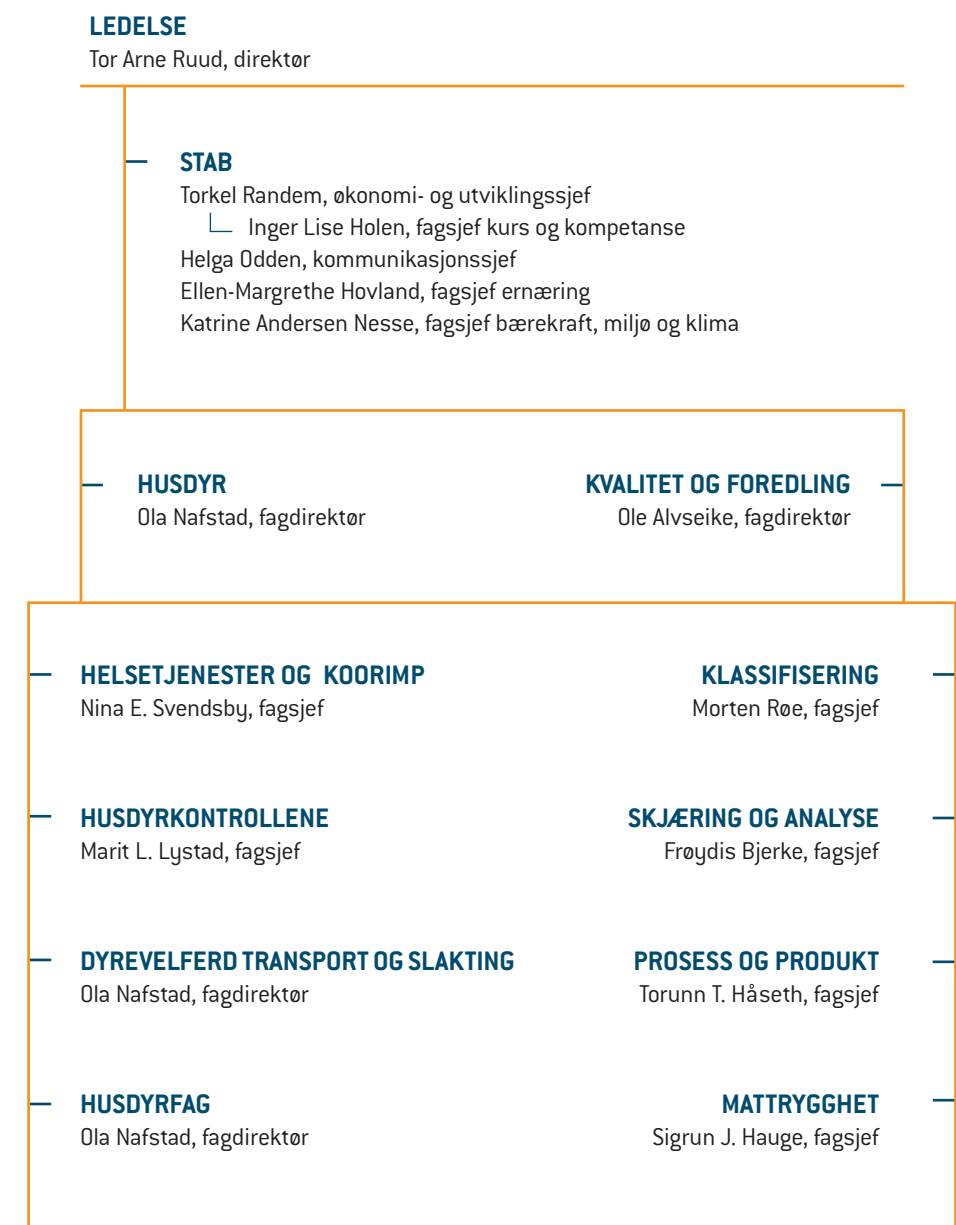
Audun Grindheim

adm. direktør, H.O. Grindheim AS

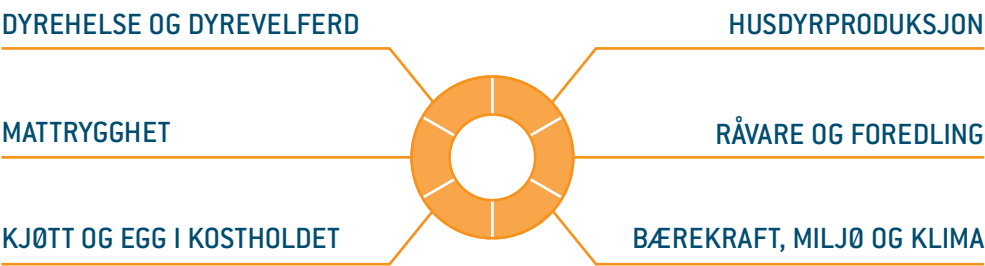
Bransjestyret har representanter både fra kjøtt- og eggbransjen. Mandat og sammensetning er beskrevet i en avtale mellom KLF og Nortura fra 2007.

KOMPETANSE OG ORGANISASJON

Animalia hadde 62 ansatte ved utgangen av 2015, 35 kvinner og 27 menn. Gjennomsnittsalder er 45,9 år. Medarbeiderne har høy kompetanse innen husdyrfag, næringsmiddelteknologi, kjøttfag, matfag, veterinærkunnskap, systemutvikling, informasjonsteknologi og kommunikasjon. 17 av medarbeiderne har doktorgrad og 2 er stipendiater.

ANIMALIAS KJERNEOMRÅDER

DYREHELSE OG DYREVELFERD

God dyrehelse er et viktig konkurransefortrinn for norsk husdyrproduksjon. Det er et mål å opprettholde og forbedre dyrehelsen. Animalia bidrar med informasjonsvirksomhet, opplæring og faglig rådgivning, både forebyggende og ved sykdomsutbrudd, gjennom helsetjenestene for fjørfe, sau og svin og gjennom KOORIMP (Husdyrnæringens koordineringsenhet for smittebeskyttelse ved import). Vi deltar også i forsknings- og utviklingsprosjekter.

Å forbedre dyrevelferden i norsk husdyrproduksjon er et mål for kjøtt- og eggbransjen. Animalia skal være en sentral aktør i dette arbeidet gjennom å være en pådriver overfor både myndigheter og bransje. Holdningsskapende virksomhet, opplæringstiltak, forskning, dyrevelferdsprogram med mer skal bidra til å bedre dyrevelferden hos produksjonsdyr gjennom hele livsløpet, fra fødsel til slakting.

HUSDYRPRODUKSJON

Norsk husdyrproduksjon skal være effektiv og godt dokumentert. Målet er å sikre nødvendig husdyrfaglig kompetanse og gode data som grunnlag for produksjonsstyring, matkjedeinformasjon, avl og forskning. Animalia utvikler og drifter husdyrkontrollene i tillegg til å bidra med dokumentasjon, opplæring, deltakelse i forsknings- og utviklingsprosjekter samt faglig rådgivning overfor primærprodusenter.

MATTRYGGHET

Norske kjøtt- og eggprodukter skal være trygge og og bransjen skal ha høy tillit i befolkningen. Det er et mål å opprettholde trygg produksjon og utvikle kostnadseffektive løsninger for å møte nye utfordringer på dette området. Animalia deltar i forsknings- og utviklingsprosjekter og har en pådriverrolle gjennom å utarbeide bransjeretningslinjer, dokumentasjon og kursopplegg i tillegg til å gjennomføre enkeltoppdrag innenfor hele verdikjeden.

RÅVARE OG FOREDLING

Konkurransedyktig norsk kjøtt- og eggproduksjon forutsetter prosess- og produktutvikling og tilpassede styrings- og kontrollsystemer. Det er et mål å øke verdiskapningen i kjøtt- og eggbransjen gjennom riktig klassifisering, forbedring av prosesser og økt råvarekunnskap. Animalia har ansvar for vedlikehold og utvikling av det norske klassifiseringssystemet i tillegg til å være en pådriver overfor bransjen ved å tilby opplæring og faglig rådgivning innenfor slakting, skjæring, prosess- og produktutvikling og gjennom å delta i forsknings- og utviklingsprosjekter.

KJØTT OG EGG I KOSTHOLDET

Kostholdsråd knyttet til kjøtt og egg må bygge på oppdatert kunnskap som er relevant for norske forhold. Målet er at kjøtt og egg fortsatt skal være en naturlig del av et sunt norsk kosthold. Animalia samarbeider med bransjens ernæringsmiljøer om å initiere og koordinere forsknings- og utviklingsarbeid innenfor ernæring, kosthold og helse, drive kunnskapsformidling og nettverksbygging særlig mot helsemyndighetene.

BÆREKRAFT, MILJØ OG KLIMA

For norske kjøtt- og eggprodusenter er det et mål å drive på en måte som ivaretar hensynet til bærekraft, miljø og klima. Kunnskap er viktig for å oppnå dette. Utfordringen er å produsere mer mat på norske ressurser med minst mulig belastning på miljøet. Animalia skal være pådriver i bransjen, bygge nettverk, initiere forskning som er relevant for norske forhold og formidle kunnskap, både innad i næringen og til allmennheten.

Budsjett 2015 for Dyrehelse og dyrevelferd er inklusive overføringen av ubrukte midler fra 2014 til 2015 på 1 617 737 kroner til utvikling av HelseGris (SvinKS), jf. vedtak av Omsetningsrådet, den 10. april 2015, sak 18/15

REGNSKAP

Regnskap Animalia 2015		
	Budsjett 2015	Regnskap 2015
Husdyrproduksjon		
Totale kostnader	15 344 000	17 114 082
- Inntekter prosjekt/oppdrag	4 585 000	6 315 983
Finansiert av omsetningsavgift	10 759 000	10 798 099
Dyrehelse og dyrevelferd		
Totale kostnader	28 964 737	26 519 236
- Inntekter prosjekt/oppdrag	3 907 000	3 758 097
Finansiert av omsetningsavgift	25 057 737	22 761 139
Mattrygghet		
Totale kostnader	4 453 000	4 516 149
- Inntekter prosjekt/oppdrag	1 652 000	1 532 921
Finansiert av omsetningsavgift	2 801 000	2 983 229
Slakt, kjøtt- og eggkvalitet		
Totale kostnader	23 003 000	20 078 695
- Inntekter prosjekt/oppdrag	10 381 000	7 864 790
Finansiert av omsetningsavgift	12 622 000	12 213 905
Kjøtt og egg i kostholdet		
Totale kostnader	2 801 000	4 866 561
- Inntekter prosjekt/oppdrag	615 000	2 253 204
Finansiert av omsetningsavgift	2 186 000	2 613 357
Bærekraft, miljø og klima		
Totale kostnader	1 536 000	1 177 890
- Inntekter prosjekt/oppdrag	-	12 000
Finansiert av omsetningsavgift	1 536 000	1 165 890
Ekstra Fou		
	900 000	1 062 167
Kommunikasjon, Økonomi og IT-utvikling		
Totale kostnader	7 074 000	6 364 292
- Inntekter prosjekt/oppdrag	1 840 000	1 162 805
Finansiert av omsetningsavgift	5 234 000	5 201 487
Dyrehelseportalen		
Totale kostnader	2 313 000	2 006 775
- Inntekter prosjekt/oppdrag	2 313 000	2 006 775
Resultat	-	-
Fagtjenesten for ull		
Totale kostnader	1 602 000	1 749 333
- Inntekter prosjekt/oppdrag	1 602 000	1 616 173
Resultat	-	-133 160
Sum Animalia		
- Sum annen finansiering	26 895 000	26 522 748
Sum omsetningsavgift	61 097 737	58 799 271
Fordeling fond		
Storfe, svin og sau/lam	48 141 737	46 965 746
Kylling og kalkun	8 762 000	8 141 245
Egg	4 194 000	3 692 280

KOMMENTARER

Animalia har hovedfinansiering fra midler til faglige tiltak bevilget fra omsetningsavgiften. Omsetningsavgiften er lovregulert og blir innbetalt av bøndene som en avgift per kilo ved slakting og ved førstegangsomsetning av egg. Innbetalingen av omsetningsavgiften går til tre ulike fond; fondet for storfe, svin og sau/lam, fondet for kylling og kalkun og fondet for egg. Animalia rapporterer forbruket av omsetningsavgiftsmidler per fond. Det er Omsetningsrådet som har ansvar for å forvalte omsetningsavgiftsmidlene.

I tillegg til omsetningsavgiftsmidlene har Animalia inntekter fra salg av tjenester og produkter, samt at Animalia søker om støtte til forsknings- og utviklingsprosjekter fra offentlig prosjektfinsiering som Norges forskningsråd, forskningsmidler over jordbruksavtalen (JA), fondet for forskningsavgift for landbruksprodukter (FFL), Innovasjon Norge og EU-midler.

Til utvikling og drift av bransjefelles oppgaver i Animalia ble det forbrukt 58,8 mill. kr av omsetningsavgiftsmidler i 2015. Annen inntekt fra prosjekter, oppdrag og salg av materiell ble på 26,5 mill. kr.

De løpende prosjekt- og driftsoppgaver ble gjennomført som planlagt, og nye oppgaver tatt hånd om. Ledelsen har blant annet jobbet med implementering av strategiplan Animalia 2015 – 2017. Nytt administrativt system er implementert, det er gjennomført en omdømmeanalyse, og en er i prosess om utvikling av et tettere samarbeid med Opplysningskontoret for egg og kjøtt.

Innenfor kjerneområdet **Husdyrproduksjon** har Animalia inngått to avtaler om oppdrag fra Mattilsynet knyttet til fotråde. Den ene er å administrere og gjennomføre undersøkelser av besetninger i felt, enten ved klinisk mistanke eller kontakttbesetninger til påviste tilfeller av ondartet fotråde. Det andre oppdraget er å administrere og gjennomføre undersøkelser på slakteri i Mattilsynets overvåkingsprogram. Disse oppdragene har gitt økte inntekter, men mesteparten av disse midlene har gått til arbeide som utføres utenfor Animalia; av innleide fagfolk, ”snuere”, i felt og på slakterier. Sauekontrollen og Storfekjøttkontrollen har gjennomført aktiviteter i henhold til plan, mens det for Ingris ble mer arbeid på grunn av nødvendig feilretting da nyutviklet Ingris ble lansert på nyåret. Både Ingris, Storfekjøttkontrollen og Sauekontrollen har hatt medlemsvekst i 2015, med hhv. 5 %, 14 % og 16 %.

Innenfor kjerneområdet **Dyrehelse og dyrevelferd** har arbeidet med resistensproblematikk knyttet til fjørfe og svin vært omfattende og tatt mye ressurser også i 2015. Kostnadene med *Fjørfenæringas handlingsplan mot resistente bakterier* har vært noe lavere enn planlagt. Det skyldes hovedsakelig at det er analysert færre prøver enn anslått i 2015. Overvåking av kinolonresistens ble ikke gjennomført, til fordel for en mindre og rimeligere pilot. Videre ble det ikke tatt prøver i flokker av slaktekylling og -kalkun. Kostnadene ved utvikling av *Helsegris* i 2015 ble vel kr 570 000 lavere enn budsjettet. Dette beløpet vil bli søkt overført til 2016.

Innenfor kjerneområdet **Mattrygghet** har aktiviteten vært som forutsatt. Det nevnes arbeidet med prosjektet *Hygienea*, registrering av slaktehygiene ved slakting av sau/lam, arbeid med resistente bakterier og arbeid med Bransjeretningslinje for sporbarhet og identifikasjonsmerking og Bransjeretningslinje spekemat.

Innenfor kjerneområdet **Råvare og foredling** har prosjekt- og oppdragsfinansiert aktivitet vært vesentlig lavere enn budsjettet, hovedsakelig på grunn av permisjoner og vakanser i stillinger. Av aktivitet nevnes drift av klassifiseringsarbeidet, videreutvikling av fagsystemet Kterm og innføring av nytt system og opplæring i klassifisering av rein (oppdrag). Av andre oppdrag nevnes disseksjon av gris i klassifiseringssammenheng nasjonalt og internasjonalt, råvarekontroll i skjærebedrifter, nedskjæring for kalkylemateriell og kjøttkvalitetsregistreringer for avlsarbeid og i prosjekter.

Kjerneområdet **Kjøtt og egg i kostholdet** har hatt høyere aktivitet enn planlagt. Dette skyldes i hovedsak oppstart av prosjektet *En sunnere matpakke*, som ikke var med i planen og som medførte ekstra kostnader begrunnet i tidsforskyvninger. I tillegg ble det valgt å komplementere og ferdigstille *Helsepåstandskalkulatoren*.

Kjerneområdet **Bærekraft, miljø og klima** har hatt lavere aktiviteter enn planlagt. Det er blant annet ikke gitt støtte til eksterne prosjekter i 2015. Det er brukt mye tid på å bygge nettverk og kunnskap om utfordringene før en velger hvilke aktiviteter som skal prioriteres fremover.

Resultatet for **Kommunikasjon, Økonomi og utvikling** er i tråd med budsjett.

Animalia initierer, leder og deltar i en rekke FoU-prosjekter som har relevans for kjøtt- og eggbransjen. Tabellen gir en oversikt over Animalias FoU-aktivitet i 2015.

FoU 2015			
Prosjekt	Forsknings-finansiering	EIER og prosjektdeltakere (faglig og finansiell)	
Skader og transportdød hos slaktekylling – betydning for dyrevelferd og produktkvalitet IPN ₂ 2011 – 2017 forlenget	FFL JA	Animalia - Husdyr Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> Norsk Kylling AS	Felleskjøpet førutvikling AS Norilia AS Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Veterinærinstituttet
Utvikling og validering av dyrebaserte velferdsindikatorer egnet til løpende oppfølging av velferd i slaktekylling produksjonen (Kyllingscore) IPN ₂ 2014 – 2018	FFL JA	Animalia – Husdyr Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i>	Nortura SA Norsk Kylling AS
Patogeners dynamikk langs verdikjeden (Patodyn) BIP ₂ 2012 – 2015	FFL JA	Animalia - Kvalitet og foredling Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Nofima AS Nortura SA	Fatland AS Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> NHO Mat og landbruk University of León [es]
Pigcomp (disseksjon av svin) IPN ₂ 2013 – 2016	NFR	Animalia - Kvalitet og foredling Norsvin Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i>	Danmarks tekniske universitet, <i>DTU</i> [dk] Danish Technological Institute, <i>DTI</i> [dk] Statens Jordbruksverk i Sverige, <i>SJ</i> [se]
Hygenea 2015-2018 IPN ₂	NFR	Animalia - Kvalitet og foredling Veterinærinstituttet Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Universidad de León [es] Nortura SA Fatland AS Furuseth AS Noridane foods AS NHO Mat og drikke	Mattilsynet Tönnies Lebensmittel GmbH & Co. KG [de] ABP Food Group [gb] Janon Meat [gb] Mafrile [es] Matadero de la Pola de Gordon [es] Landbruk og Fødevarer [dk]
En sunnere matpakke IPN ₂ 2015-2017	FFL JA	Animalia – Kjøtt og egg i kostholdet Tind Spekevarer AS Orkla Foods Norge Nortura SA Kavli Norge AS	Norgesmøllene Mesterbakeren Bergensbakeriene Sintef Nofima
Rearing laying hens: development of optimal methods that safeguard welfare and productivity KMB ₁ 2012 – 2015	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Animalia - Husdyr Veterinærinstituttet	
Mycotoxin contamination in Norwegian food and feed – modelling, reductive approaches and risk assessment with regard to the whole food chain KMB ₁ 2012 – 2015	FFL JA	Bioforsk Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Veterinærinstituttet Felleskjøpet Agri AS Felleskjøpet Rogaland Agder SA Bayer Crop Science AG [de] Fiskå Mølle AS Norgesmøllene AS	Strand Unikorn AS Braskereidfoss Kornsilo SA Fiskå Mølle Flisa AS Norkorn Lantmänn Cerealia AS Norgesfôr AS Graminor AS Animalia – Husdyr
Causes of piglet mortality – the impact of uterine environment, maternal behavioural traits and their genetic component KMB ₁ 2012 – 2015	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Norsvin SA Nortura SA	Animalia - Husdyr The University of Newcastle [au] Aarhus Universitet [dk]
Valuing Norwegian wool KPN ₁ 2011 – 2015	NFR	Statens institutt for forbruks-forskning, <i>SIFO</i> Norilia AS Fatland Ull AS Animalia - Husdyr	Norsk Industri Norges forskningsråd, <i>NFR</i> Handel og servicenæringens hoved-organisasjon, <i>HSH</i>
COST FAIM 2012 – 2015	EU cost action	Scottish Agricultural College [uk] Mange europeiske deltakere I Norge: Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i>	Norsvin SA Animalia – Kvalitet og foredling SINTEF Nofima AS
Kontroll av Listeria monocytologenes produksjon av animalske produkter IPN ₂ 2012 – 2015	FFL JA	Nofima AS Veterinærinstituttet Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> Animalia – Kvalitet og foredling	NHO Mat og Landbruk Grilstad AS ISS Facility Services AS Lilleborg AS

FoU 2015			
Prosjekt	Forsknings-finansiering	EIER og prosjektdeltakere (faglig og finansiell)	
Emerging antibacterial resistance in the poultry production: Epidemiology and preventive measures against ESBL producing <i>E.coli</i> . KPN ₁ 2013 – 2015	FFL JA	Veterinærinstituttet K-res Universitetssykehuset i Nord-Norge Universitetet i Tromsø Danmarks tekniske universitet, <i>DTU</i> [dk]	Nofima Mat Københavns Universitet [dk] Nortura SA Animalia – Husdyr
Necrotic enteritis in turkeys: Prophylactic measures, early detection and non-antibiotic treatments KPN ₁ 2013 – 2015	FFL JA	Veterinærinstituttet Animalia - Husdyr Baastad Kalkun Nortura AS Felleskjøpet førutvikling AS Kemin Industries [us]	
Mycotoxins and toxigenic fungi in Norwegian pig farming: Consequences for animal health and possible intervention strategies KPN ₁ 2013 – 2016	FFL JA	Veterinærinstituttet Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Animalia - Husdyr Felleskjøpet førutvikling AS Statens arbeidsmiljøinstitutt, <i>STAMI</i>	Universitetet i Oslo, <i>UiO</i> Department for Agrobiotechnology (IFA-Tullin), University of Natural Resources and Life Sciences, Wien [at] Biomim [at] Universität fr Bodenkultur, Wien [at]
Simple winter housing constructions for sheep – Consequences for health, welfare, production and economy KPN ₁ 2013 – 2016	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Animalia - Husdyr Veterinærinstituttet Norsk institutt for bioøkonomi, <i>NIBIO</i>	Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, <i>NTNU</i> University of Bristol [gb] Utviklingsfondet for småfe i Fjellregionen
Identification of the healthiest beef meat (Healthier beef meat) KPN ₁ 2013 – 2016	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Nofima Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens	Landsforbund, <i>KLF</i> Matprat - Opplysningskontoret for egg og kjøtt, <i>OEK</i> Animalia - Kjøtt og egg i kostholdet
Smfesmak IPN ₂ 2013 – 2016	NFR	Nortura SA Nofima Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Animalia – Kvalitet og foredling	Technical Research Centre of Finland, <i>VTT</i> [fi] Universitetet i Helsinki IRTA [es]
DryMeat KPN ₁ 2013 – 2017	NFR	SINTEF Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, <i>NTNU</i> Animalia - Kvalitet og foredling Nofima	IATA-CSIC [es] Nortura SA Alfsen og Gunderson AS BWL Maskin AS
Selenium requirement in Norwegian pig production KPN ₁ 2014 – 2016	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Veterinærinstituttet Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens	Landsforbund, <i>KLF</i> Felleskjøpet Førutvikling AS Norgesfôr AS Fiskå Mølle AS Animalia – Husdyr
Ewe nutrition for lamb viability and growth KPN ₁ 2014 – 2017	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Høgskolen i Nord-Trøndelag, <i>HiNT</i> Norsk institutt for bioøkonomi, <i>NIBIO</i> Sveriges lantbruksuniversitet, <i>SLU</i> [se] Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> MTT Agrifood [fi]	Satafood Development Association[fi] Norgesfôr AS Fiskå Mølle AS Animalia – Husdyr Københavns Universitet [dk] Utviklingsfondet for småfe i Fjellregion Norsk Sau og Geit, <i>NSG</i> Addcon GmbH [de]
Emerging antimicrobial resistance in the poultry production – implications for human health? KPN ₁ 2014 - 2016	FFL JA	Folkehelseinstituttet, <i>FHI</i> Veterinærinstituttet Animalia – Husdyr	
Nye soyeegenskaper og nye avlstiltak i saueavlen IPN ₂ 2014 - 2016	FFL JA	Norsk Sau og Geit, <i>NSG</i> Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Animalia – Husdyr	
Increased meat production from beef cattle herds KPN ₁ 2014 - 2017	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Høgskolen i Nord-Trøndelag, <i>HiNT</i> Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> Animalia - Husdyr	Norsk Institutt for Bioøkonomi, <i>NIBIO</i> Sveriges lantbruksuniversitet, <i>SLU</i> [se] Geno SA Tyr MTT Agrifood Research Finland[fi] Satafood Development Association [fi]

NFR – Norges forskningsråd
FFL – Fondet for forskningsavgift på landbruksprodukter
JA – forskningsmidler over jordbruksavtalen

- 1) KMB/KPN: Kompetanseprosjekt med brukermedvirkning. Forskningsprosjekt ledet av en institusjon med støtte fra kjøtt- og eggbransjen.
- 2) BIP/IPN: Brukerstyrt innovasjonsprosjekt. Forskningsprosjekt ledet av en bransjeaktør med støtte fra NFR/JA/FFL
- 3) BILAT: Bilateralt internasjonalt forskningssamarbeid med USA, Canada, Japan, Kina, Russland, India og Sør-Afrika.

FoU 2015			
Prosjekt	Forsknings-finansiering	EIER og prosjektdeltakere (faglig og finansiell)	
Selenium requirement in Norwegian pig production KPN ₁ 2014 - 2016	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Veterinærinstituttet Felleskjøpet Fôrutvikling AS Norgesfôr AS	Fiskå Mølle AS Nortura SA Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund, <i>KLF</i> Animalia – Husdyr
Hygienisk design 2014 - 2016	Nordic Innovation	Fonden Dansk Standard (dk) Danish Meat Research Institute, <i>DMRI</i> (dk) Måtis (is)	Standard Norge Animalia – Kvalitet og foredling
Anticoccidial drug resistance, development of immunity and alternative control strategy in Norwegian lambs KPN ₁ 2015-2018	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Veterinærinstituttet Danmarks Tekniske Universitet, <i>DTU</i> (dk)	University of Las Palmas de Gran Canaria (xb) Animalia – Husdyr
ANAVAC – A combined tissue culture and reversen vaccinology approuch to develop a vaccine against <i>Anaplasma hagocytophilum</i> in sheep KPN ₁ 2015-2018	FFL JA	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> University of Florida (us) University of Minnesota (us) Länssjukehuset Ryhov (se)	Universitetet i Linköping (se) Norsk Sau og Geit, <i>NSG</i> Animalia – Husdyr
Quinolone resistant <i>Escherichia coli</i> in Norwegian poultry and their impact on Humans QREC-risk KPN ₁ 2015-2017	FFL JA	Veterinærinstituttet Folkehelseinsittuttet, <i>FHI</i> Animalia – Husdyr	
ANIWEL – Realisation of animal welfare goals in Norways food sector 2015-2018	NFR	Universitetet i Oslo, <i>UiO</i> Norsk institutt for by- og region-forskning, <i>NIBR</i> Sveriges lantbruksuniversitet, <i>SLU</i> (se)	Norsk Institutt for Bioøkonomi, <i>NIBIO</i> Høgskolen i Buskerud og Vestfold, <i>HBV</i> Animalia – Husdyr
Krus – økt utnyttelse av norsk ull 2014-2019	NFR	Statens institutt for forbruksforsk-ning, <i>SIFO</i> Animalia - Husdyr Norsk Institutt for Bioøkonomi, <i>NIBIO</i> Copenhagen business school, <i>CBS</i> (dk) Hillesvåg Ullvarefabrikk International wool textile organisation, <i>IWTO</i> Lyngheiseretret - Museumssenteret i Hordaland, <i>MuHo</i> Nice Fashion - Nordic Fashion Association	Norges Husflidslag Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Norilia AS Norsk Sau og geit, <i>NSG</i> Selbu spinneri University of the arts London – London college of fashion (gb) ZeroWaste Scotland (gb) Animalia – Husdyr
Smartfrys 2014-2016 IPN	FFL JA	TOMA Mat AS Nortura SA Permanor AS Sci Group (at)	Animalia - Kvalitet og foredling Universitetet i Oslo, <i>UiO</i> Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i>
Foods of Norway SFI 2015-2020	NFR	Norges miljø- og biovitenskapelige universitet, <i>NMBU</i> Et stor konsortium av parter hvor også Animalia inngår. Animalia - Bærekraft, miljø og klima	
GRØNTIKJØTT IPN ₂ 2015-2017	NFR	Jæder Ådne Espeland AS Fjordkjøkken AS Fjordland AS Norrek Dypfrys AS Arne B. Corneliussen AS	Nordic Choice Hospitality Group Nofima Gdansk University of Technology (PL) Animalia – Kjøtt og egg i kostholdet
Muggfri IPN ₂ 2015-2018	FFL JA	Nortura SA Veterinærinstituttet Nofima AS	Animalia – Kvalitet og foredling Danmarks Tekniske Universitet, <i>DTU</i> (dk)

VITENSKAPELIG PUBLISERING

Røssvoll E, Langsrud S, Bloomfield S, Moen B, Heir E, Møretro T. 2015. The effects of different hygiene procedures in reducing bacterial contamination in a model domestic kitchen. *Journal of Applied Microbiology*. 119 (2): 582-593.

Moen B, Røssvoll E, Måge I, Møretro T, Langsrud S. 2015. Microbiota formed on attached stainless steel coupons correlates with the natural biofilm of the sink surface in domestic kitchens. *Canadian Journal of Microbiology*. 62 (2): 148-160.

Dønne I, Randby ÅT, Hektoen L, Avdem F, Meling S, Våge ÅØ, Ådnøy T, Steinheim G, Waage S. 2015. Effect of Vitamin E supplementation to ewes in late pregnancy on the rate of stillborn lamb. *Small Ruminant Research*, 125, 154-162.

Knappe-Poindecker M, Jørgensen HJ, Jensen TK, Tesfamichael B, Ulvund MJ, Hektoen L, Fjeldaas T. 2015. Experimental infection of cattle with ovine *Dichelobacter nodosus* isolates. *Acta Veterinaria Scandinavia*, Sep 25; 57:55. doi: 10.1186/s13028-015-0148-5.

Kittelsen KE, Granquist EG, Kolbjørnsen Ø, Nafstad O, Moe RO. 2015. A comparison of post-mortem findings in broilers dead-on-farm and broilers dead-on-arrival at the abattoir. *Poultry Science*, 94:2622–2629.

Kittelsen KE, Granquist EG, Tolo E, Vasdal G, Moe RO. 2015. Effects of catching and transportation versus pre-slaughter handling at the abattoir on the prevalence of wing fractures in broilers. *Animal Welfare*, 24: 387-389. doi: 10.7120/09627286.24.4.387.

Hauge SJ, Nesbakken T, Moen B, Røtterud OJ, Dommersnes S, Nesteng O, Østensvik Ø, Alvseike O. 2015. The significance of clean and dirty animals for bacterial dynamics along the beef chain, *International Journal of Food Microbiology*, 214, 70-76.

Omer MK, Hauge SJ, Østensvik Ø, Moen B, Alvseike O, Røtterud OJ, Prieto M, Dommersnes S, Nesteng OH, Nesbakken T. 2015. Effects of hygienic treatments during slaughtering on microbial dynamics and contamination of sheep meat, *International Journal of Food Microbiology*, 194, 7-14.

Bjarnadottir SG, Lunde K, Alvseike O, Mason A, Al-Shamma’ Al. 2015. Assessing Quality Parameters in Dry-Cured Ham using Microwave Spectroscopy. *Meat Science*, Volume 108, October 2015, Pages 109-114.

Zhu H, O’Farrell M, Bouquet G, Lunde K, Egelanddal B, Alvseike O, Berg P, Walter Hansen E. 2015. Evaluating Nuclear Magnetic Resonance (NMR) as a Robust Reference Method for Online Spectroscopic Measurement of water holding capacity (WHC). *Journal of Food Engineering*, V 175, p 51-57.

Grøneng G, Vatn S, Kristoffersen A, Nafstad O, Hopp P. 2015. The potential spread of severe footrot in Norway if no elimination program had been initiated a simulation model. *Veterinary Research*, 46, 10.

Omer MK, Prieto B, Rendueles E, Alvarez-Ordóñez A, Lunde K, Alvseike O, Prieto M. 2015. Microbiological, physicochemical and sensory parameters of dry fermented sausages manufactured with high hydrostatic pressure processed raw meat. *Meat science*, 108:115-119.

Storrustlokken L, Devle HM, Gangsei LE, Naess-Andresen CF, Egelanddal B, Alvseike O, Ekeberg D. 2015. Effects of breed and age at slaughter on degradation of muscle lipids during processing of dry-cured hams. *International Journal of Food Science and Technology*, 50:1933-1943.

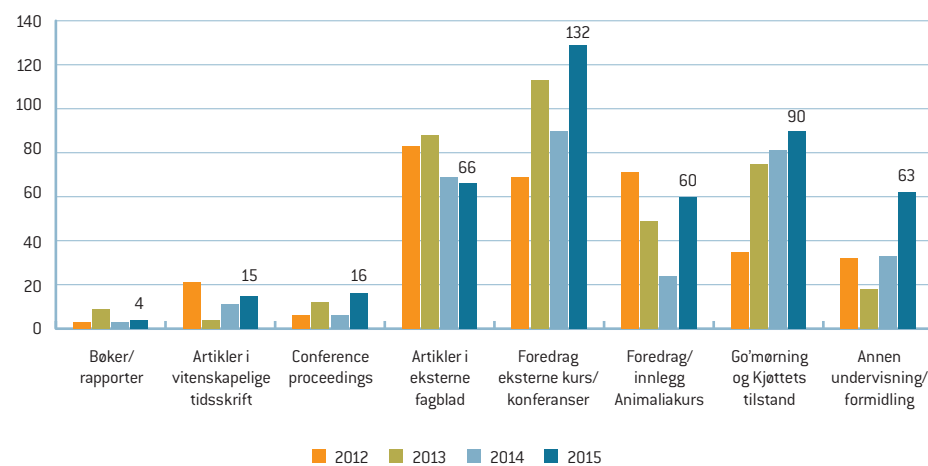
Storrustlokken L, Devle HM, Haseth TT, Egelanddal B, Naess-Andresen CF, Hollung K, Berg P, Ekeberg D, Alvseike O. 2015. Lipid degradation and sensory characteristics of M. biceps femoris in dry-cured hams from Duroc using three different processing methods. *International Journal of Food Science and Technology*, 50:522-531.

Stojkovic S, Grabez V, Bjelanovic M, Mandic S, Vucic G, Martinovic A, Haseth TT, Velemir A, Egelanddal B. 2015. Production process and quality of two different dry-cured sheep hams from Western Balkan countries. *Lwt-Food Science and Technology*, 64:1217-1224.

KOMMUNIKASJON

Animalia skal være en nyttig kunnskapsleverandør. Den eksterne kommunikasjonsaktiviteten gjenspeiler også dette. Animalia benytter et spekter av kanaler og uttrykk for å nå ut med sin kunnskap og har et aktivt kommunikasjons samarbeid med sentrale aktører i sitt nettverk. Kommunikasjonsplattformen videreutvikles og oppgraderes kontinuerlig.

Formidlingskanaler

Figuren presenterer aktiviteten i utvalgte formidlingskanaler i 2015 sammenlignet med de tre foregående årene.

Fagtidsskriftet Go'morning utkom med 4 nummer i 2015, den 28. årgangen i rekken. Spesialtemaer i 2015 var Antibiotikaresistens – offensive tiltak, Klassifisering - hva og hvorfor, Mettet fett og helse samt Dokumentasjons-systemer for helse og velferd.

Statusrapporten Kjøttets tilstand 2015 ble lagt frem på et åpent fagseminar i regi av Animalia i november 2015. Statistikkdelen dekker hele verdikjeden fra bås til bord og omfatter data fra Animalias og kjøttbransjens egne fagsystemer i

t tillegg til en rekke offentlige kilder. 2015-utgaven inneholdt også to populærvitenskapelige artikler; «Bærekraftig kjøttproduksjon – utfordringer og muligheter» og «Beredskap i husdyrnæringen – «alltid beredt»?»

Nettsidene www.animalia.no presenterer nyheter og fagstoff. En omfattende omlegging av struktur og innhold ble initiert i 2015 for å møte nye kommunikasjonsutfordringer og -behov. Nettsidene skal være navet i Animalias nye digitale kommunikasjonsplattform.

ANIMALIA INNSIKT

Pilotprosjektet «Digitale Animalia – ekstern kommunikasjon» utforsket i 2014 ulike måter Animalia kan digitalisere sin kommunikasjon med omverdenen. Erfaringen fra 3 mindre piloter innarbeides nå i nye nettsider. Det siste pilotområdet ble konvertert til et eget forprosjekt «Animalia Statistikk» i 2015 og har utforsket digitalisering og presentasjon av data og kunnskap som Animalia sitter på med tanke på å gi økt verdi, kunnskap og beslutningsstøtte for mottakeren. Forprosjektet har hatt mål om å gi innsikt på ulike nivå og på tvers av fagområder i Animalia.

Fire mulighetsområder er identifisert. Disse videreutvikles i løpet av 2016 i hovedprosjektet kalt «Animalia Innsikt». Det overordnede formålet er å gi brukerne bedre tjenester i form av lettere tilgjengelige og oppdaterte tall, gi bonde og bransje beslutningsstøtte i form av statistikk og sammenligningstall og bidra med faglig innsikt og innsyn i kjøtt og eggbransjen på samfunnsnivå. Hovedaktivitet i 2016 vil være utvikling av en verktøykasse for innsikt og digital formidling av statistikk og kunnskap og kompetanse på utvikling av digitale tjenester.

OMDØMMEANALYSE

En omdømmeanalyse ble gjennomført våren 2015. Utviklingstrekk og bransjeutfordringer speiles i omdømmeanalysen samtidig som forventninger til Animalias bidrag tydeliggjøres. Analysen ga klare positive signaler med hensyn til Animalias nytteverdi fra et interessentperspektiv.

Mer detaljerte brukerundersøkelser innenfor de enkelte kjerneområdene og relatert til konkrete produkter og tjenester vil gi mer innsikt i hva interessentene legger i nytteperspektivet og hvilke forventninger de har til Animalias produkter og tjenester.

KOMMUNIKASJON RUNDT AKTUELLE TEMA OG I KRISER

Animalia bidrar til samfunnsdebatten om temaer knyttet til kjøtt- og eggproduksjon gjennom foredragsvirksomhet, fagartikler, deltakelse i debatt, kronikker og ytringer. Sentrale temaer i 2015 har vært antibiotikaresistens, dyrevelferd, mattrygghet, kjøtt og helse samt kjøtt og bærekraft. Kommunikasjon er også en integrert del av Animalias beredskapsfunksjon ved utbrudd av

dyresykdommer og hendelser som krever tiltak fra hele eller deler av husdyrnæringen. Forventninger om økt synlighet uttrykkes klart fra de fleste interessenter i Omdømmeanalysen 2015. Krise- og risikokommunikasjon skal styrkes i hele strategiperioden (2015-2017) både strategisk og operativt.

FORSKNINGSDAGENE 2015

Mat var gjennomgangstema for 2015-arrangementet. Animalia deltok på et åpent dialogmøte rundt fremtidsscenarioet «Oslo etter antibiotikaen». Et fagpanel trakk opp ulike scenarier for humanhelse og dyrehelse i en tenkt postantibiotisk tid.

Prosjektet «Sunnere matpakke» hadde et arrangement i Mathallen i Oslo med prøvesmaking av vanlige og saltreduerte varianter av brød, smelteost og spekepølse og foredrag om salt, helse og smak.

NORDISK FAGSEMINAR OM ANTIBIOTIKARESISTENS

Oppmerksomhet rundt antibiotikaresistens har økt kraftig de to siste årene. Antibiotikaresistens er et komplekst tema som krever mye oppmerksomhet fra alle involverte aktører i verdikjeden for husdyrproduksjon – både globalt og nasjonalt. Effektiv forebygging og bekjempelse forutsetter samhandling på tvers av mange grenser – faglige, organisatoriske og geografiske. I mai 2015 møttes over 90 fagpersoner fra husdyrnæ-

ring, myndigheter, fag- og forskningsmiljøer fra Sverige, Danmark, Finland og Norge til fagseminar i regi av Animalia. Hensikten med fagseminaret var tredelt; få et oppdatert og helhetlig perspektiv på antibiotikaresistens i husdyrbruket, skape en arena for kunnskapsdeling og faglig dialog i Norden, identifisere kunnskapshull, utfordringer, oppsummere og drøfte faglige tiltak.

Produkter og tjenester

Kunnskap/formidling

Samfunnsansvar

Bransjebidrag

Ledelse

ANIMALIA
OMDØMME

Spesialveterinær Elin Røssvoll trakk opp et preantibiotisk perspektiv som bakgrunn for sine fremtidsspådommer og vektla enkle forholdsregler på kjøkkenet som en viktig smittebarriere i en tenkt fremtid uten antibiotika. - Vi må lære oss å vaske hendene skikkelig, sier Elin Røssvoll (til venstre) som viser ordstyrer Eldrid Borgan og alle i salen hvordan man bør gjøre det. Foto: Norges forskningsråd

KURS OG OPPLÆRING

Animalia har opparbeidet og genererer stadig ny fagkunnskap på områder som er viktige for norsk kjøtt- og eggbransje. Gjennom ulike kurs- og formidlingsaktiviteter skal Animalia levere oppdatert og relevant kunnskap om egg- og kjøttproduksjon til hele verdikjeden fra gård til bord. Kurs og andre opplæringsaktiviteter har alltid vært en vesentlig del av virksomheten. I innværende strategiperiode skal aktiviteter på dette området styrkes kvalitativt og kvantitativt. I 2015 ble det rekruttert en ny fagsjef med overordnet ansvar for kurs og opplæring.

FREMTIDENS KOMPETANSEKRAV

Det stilles stadig større krav til kompetanse, og egg- og kjøttproduksjonen er intet unntak. I 2014 ble det nedsatt en arbeidsgruppe som skulle se på rekruttering til landbruket. Rapporten kom i 2015 og flertallet i gruppa har gått inn for at det innføres et kompetansekrav tilsvarende agronomutdanning for å drive landbruk. Arbeidsgruppa argumenterte med at agronomisk kompetanse har god

effekt på lønnsomhet og utnyttelse av ressursene på gården. Norges Bondelag mener også at en næring som blir assosiert med høyt kunnskapsnivå og gode muligheter for kompetanseutvikling vil bidra til godt omdømme og tillit til norsk mat. Animalia ønsker å bidra i dette kompetanseløftet, både med ulike FoU-prosjekt og kurs og opplæringsvirksomhet rettet mot næringa.

E-LÆRINGSKURS: AVLIVING AV HJORT I OPPDRETT

I 2015 har Animalia, i samarbeid med Norsk Hjorteavlforening (NHF), utviklet et opplæringsprogram for bedøving og avliving av hjort i oppdrett. Samarbeidet har resultert i et e-læringsprogram som sammen med praktisk opplæring i regi av Norsk Hjorteavlforening tilfredsstiller Mattilsynets krav om opplæring i bedøving/avliving av oppdrettshjort (i henhold til forordning 1099/2099 artikkel 21, 1 c.) Takket være rask

saksbehandling hos Mattilsynet, og god innsats både fra sentrale personer i NHF og Animalia fikk vi det på plass. Avtalen ble signert i mai 2015 og kurset ble godkjent i november. Det ble tildelt 95 lisenser til e-læringsprogrammet på slutten av året. Kurset inneholder emner som dyrevelferd og regelverk, håndtering og fiksering, bedøvning og avliving og avblødning. Kurset har blitt godt motatt og tilbakemeldingene har vært positive.

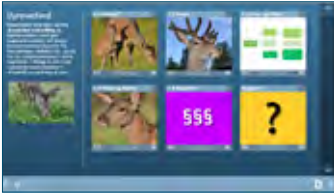
SAMARBEID MED TINE SA, NORTURA SA OG FATLAND AS

I hele 2015 har Animalia hatt et tett og godt samarbeid med Tine om utvikling av e-læringskurs i føring av melkeku og føring i storfe-kjøttproduksjon. I det sistnevnte prosjektet er også Nortura og Fatland samarbeidspartnere/bidragstivere. Begge prosjektene har fått støtte fra KIL-midler (Kompetanseutvikling i Landbruket). Arbeidet har som hovedmålsetting å tilgjengeliggjøre oppdatert kunnskap om føring til bonden på en lettfattelig og oversiktlig måte,

og skal være et supplement til eksisterende rådgivningstilbud. Arbeidet legges opp med en felles modul tilpasset drøvtyggere generelt supplert med en spesialisering i føring av melkeku og føring i kjøttproduksjonen. Prosjektene skal avsluttes i 2016 og 2017. Det er tenkt at e-læringskursene tilbys som en integrert del av husdyrkontrollene. På sikt vil vi også vurdere å utarbeide et tilsvarende e-læringskurs i føring av sau.

Rapport fra arbeidsgruppe om rekruttering til Landbruket

e-læringskurs hjort

Kurs/konferanser/fagsamlinger arrangert i 2015		
Aktivitet	Målgruppe	Antall deltakere
Dyrehelse og -velferd		
Kurs i båndkontroll	Operatører fjørfeslakterier	12
Fagmøte kylling	Veterinærer, rådgivere	45
Avlivingskurs, svin	Produsenter/dyreholdere	10
Transportkurs firbente	Transportører av slaktedyr	28
Transportkurs fjørfe, 2 kurs	Transportører av slaktedyr	14
E-læring dyrevelferd på slakterier, norsk	Slakterier	163
E-læring dyrevelferd på slakterier, engelsk	Slakterier	57
E-læring dyrevelferd på slakterier fjørfe, norsk	Slakterier	50
E-læring dyrevelferd på slakterier fjørfe, engelsk	Slakterier	5
Fagmøte for veterinærer i svinepraksis, 2 dager (MRSA, helsegris og vaksiner)	Veterinærer	90
Seminar regionalt HT svin, 2 * 2 dager	HT svin	30
E-læring, Avliving av hjort i oppdrett	Produsenter/dyreholdere	95
Rugeegg og oppal, 2 dager	Produsenter/dyreholdere	65
Nordisk fjørfekonferanse, 3 dager	Veterinærer, rådgivere	153
Nordisk AMR-seminar, 2 dager	Myndigheter, organisasjoner	80
Fagseminar om kinolonresistens	Forvaltning	13
Kontaktmøte fjørfenæringa	Fjørfenæringa	13
Etterutdanning klauvinspektører	Klauvinspektører	12
Husdyrproduksjon		
Ullklassifisering	Ullklassifiserer	74
Kurs i Ingris	Avlsbesetninger	60
Rådgiversamling InGris	Rådgivere	12
Kurs i sauekontrollen, 18 kurs	Produsenter	430
Rådgiversamling sau og storfe	Rådgivere	26
Mattrygghet		
E-læring hygiene, norsk	Slakterier	1225
E-læring hygiene, engelsk, polsk, slovakisk, tysk	Slakterier	291
E-læring hygiene fjørfe, norsk	Slakterier	178
E-læring hygiene fjørfe, engelsk	Slakterier	13
Råvare og foredling		
E-læring HMS, norsk	Slakterier	1274
E-læring HMS, engelsk, polsk, slovakisk, litauisk, spansk	Slakterier	142
E-læring Jegerkurs, slaktning og transport, og nedskjæring	Jegere	17
Bransjesamling spekemat, 2 dager	Industrien	43
Klassifisering: Aspirantkurs vår, 3 dager	Slakterier	11
Klassifisering: Etterutdanning Småfekurs, 2*1 dag	Klassifiserer	88
Klassifisering: Etterutdanning Storfekurs, 3*1 dag	Klassifiserer	102
Klassifisering av rein	Reindyrslakterier	35
Klassifisering av rein, 2 kurs	Klassifiserer	38
Klassifisering Aspirantkurs	Slakterier	6
Knivslipingskurs	Slakterier	50
Spesialkurs i skjæring for lærlinger	Skjærebedrifter	2
Fagseminar slaktehygiene	Slakterier og Mattilsynet	50
Kjøtt og egg i kostholdet		
Halvdagsseminar Jern og helse	Ernæringspersoner	45
Workshop utarbeidelse av saltliste til saltpartnerskap	Foredlingsbedrifter	22

Etisk og Hygienisk regnskap 2015		
Oppdrag	Målgruppe	Antall revisjoner
Etisk regnskap storfe, sau og gris.	Slakterier	31
Etisk regnskap fjørfe	Slakterier	1
Hygienisk regnskap storfe	Slakterier	1
Hygienisk regnskap småfe	Slakterier	10
Hygienisk regnskap fjørfe	Rugerier	5

Animalia har en faglig bred og omfattende aktivitet knyttet til kurs, seminar og konferanser. Her er en sammenstilling av generiske bransjekurs og samlinger, utvalgte oppdrag og konferanser arrangert av Animalia i 2015.

Fra båndkontrollkurs.
Foto: Animalia / Thorbjørn Refsum

GLIMT FRA VIRKSOMHETEN 2015

DYREHELSEPORTALEN – VIKTIG VERKTØY FOR NÆRING OG MYNDIGHETER

Husdyrfaglig kompetanse og tilgang på gode data som grunnlag for produksjonsstyring, matkjedeinformasjon, avl og forskning skal styrke norsk kjøtt- og eggproduksjons konkurransefortrinn. Dyrehelseportalen skal sikre enkel, enhetlig og effektiv rapportering av alle helsedata i husdyrproduksjonen.

– Dyrehelseportalen har vært i drift siden 2012, og vi registrerer at både antall brukere og registreringer er i kraftig vekst, sier Ola Nafstad, fagdirektør Husdyr i Animalia. – I løpet av 2016 kommer Dyrehelseportalen i ny utgave med forbedret design og mange nye funksjoner, opplyser han.

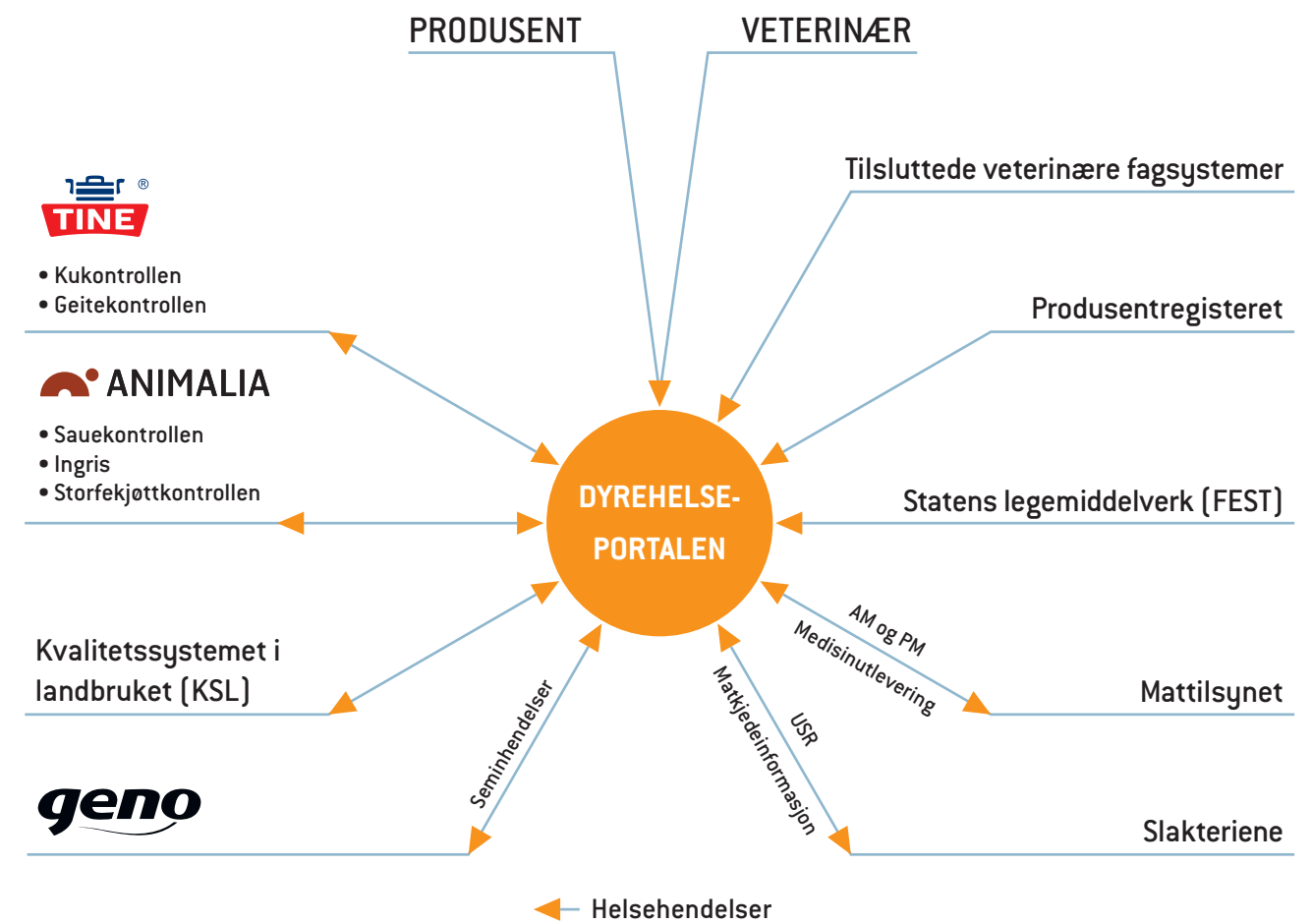
MATKJEDEINFORMASJON PRIORITERT I 2015

– I utviklingen har myndighetskrav til matkjedeinformasjon blitt prioritert. Det er tett og god dialog mellom Mattilsynet og næringen når det gjelder innfasing av ulike krav i til dokumentasjon – såkalt matkjedeinformasjon, sier Nafstad. Kravet til dokumentasjon av helsehendelser og -status i matkjeden trådte i kraft allerede i 2010. Fra 1. mai 2014 er krav om at informasjonen skal foreligge 24 timer før slaktning tydeliggjort. Det jobbes på mange nivåer for å utbedre og effektivisere rapporteringen. Kravet om rapportering av matkjedeinformasjon er fra høsten 2015 innarbeidet i kvalitetssystemet i landbruket. Produsentens KSL-status synliggjøres i Dyrehelseportalen. Dette forenkler kommunikasjonen mellom slakteri og produsent. Det etableres toveiskommunikasjon mellom Dyrehelseportalen og alle husdyrkontrollene slik at produsentene kan rapportere egenbehandling løpende og eventuelle relevante ekstra helseopplysninger i forkant av slaktning. Dyrehelseportalen bygges også

ut som rapporteringskanal for produsenter som ikke er medlem av en husdyrkontroll. System for utveksling av kjøttkontrolldata fra Mattilsynet til Dyrehelseportalen er under utvikling. Utvidet sykdomsregistrering fra slakteriene blir inkludert og Mattilsynet utveksler helsedata fra andre kilder med Dyrehelseportalen.

STORT UUTNYTTET POTENSIAL

– En felles portal forenkler utveksling av data mellom ulike fagsystemer, både offentlige og private. Men fortsatt er det et stort uutnyttet potensial for forenkling og økt datatilgang gjennom bedre datautveksling, fremhever Nafstad. Han poengterer at dette både gjelder mellom landbrukets egne systemer, offentlige systemer, kommersielt tilgjengelige fag- og journalsystemer, og teknisk utstyr for registrering og dokumentasjon langs hele verdikjeden. Dyrehelseportalens ambisjon er å være knutepunkt for alle helsedata knyttet til husdyrproduksjon. Brukernes behov for data ut vil avhenge av ansvar og rolle, men alle vil tjene på god datakvalitet og rask utveksling. – Vi har bare så vidt begynt å se effektene av bedre samhandling og systemintegrasjon når det gjelder helsedata fra norsk husdyrproduksjon, og fremtiden er lys både for folk og fe hvis alle krefter trekker i samme retning, spår Ola Nafstad.

Dyrehelseportalen (www.dyrehelseportalen.no) er en nettside for rapportering av helsedata, inseminasjon og henting av matkjedeinformasjon. Samarbeid mellom Animalia, Tine og Geno. Totalt er det registrert over 900 unike veterinærbrukere av Dyrehelseportalen. Det er i 2015 registrert inn over 150 000 besøk av nesten 700 unike veterinærer.

BRUKERUNDERSØKELSE

I strategiperioden 2015-2017 skal Animalia videreutvikle sine analyse- og rådgivningstjenester til bonden. Vi ønsker å vite mer om hvordan brukerne oppfatter produkter og tjenester fra Animalia. I februar 2016 ble det sendt ut en brukerundersøkelse til medlemmene i Ingris, Sauekontrollen, Storfekjøttkontrollen og Ammegeitkontrollen. I undersøkelsen har vi stilt spørsmål knyttet til dagens tilbud og vurdering av hvor fornøyde produsentene er med disse. Vi har også spørsmål rundt fremtidige satsinger samt generelle spørsmål som omhandler Animalia og den generelle kjennskapen til oss. Brukerundersøkelsen gir oss viktige tilbakemeldinger om hvordan vi lykkes med å tilby tjenester til en av våre viktigste målgrupper. Den blir også viktig for å peke ut en retning for vår utvikling i tiden som kommer.

AVLSPLAN I SAUEKONTROLLEN

Med bakgrunn i en allerede eksisterende funksjon i Sauekontrollen, «Planlegg Paring», som er en ren innavlskontroll, har vi utviklet en første versjon av et avlsplanleggingsverktøy. Dette har vært etterspurt av brukerne gjennom en årrekke og ble altså tatt i bruk for første gang til paringssesongen 2015. Avlsplanen beregner innavlsgrader og forventede avlsindekser på avkom. Den gir et forslag til hvilke værer som bør brukes på hvilke søyer i besetningen ut fra slektskap, egenskaper og bruk av semin eller ei. Egenskaper man kan rangere på er slaktevekt, kjøttfylde, fettmengde, morsevne, lammetall, ullvekt og ullklasse. Ut fra tilbakemeldinger gjøres enkelte justeringer før årets paringssesong. Målet er å tilby et nyttig verktøy som kan bidra til å skape interesse og engasjement for et aktivt avlsarbeid.

MEDLEMSVEKST

De siste årene har vi hatt en hyggelig vekst i antall medlemmer i både Saue- og Storfekjøttkontrollen. Aldri før har det vært registrert så mange aktive dyr som nå i de to kontrollene, med rekordhøye 330 000 søyer og i overkant av 64 000 ammekyr. Antall medlemmer er også rekordhøyt for Storfekjøttkontrollen, med 3 400 medlemmer inklusiv de rene fôringsdyrbesetningene. I Sauekontrollen har vi historisk sett hatt flere medlemmer tidligere, med i overkant av 5 000 medlemmer tilbake på 1990-tallet. Men oppslutningen har aldri vært så høy som nå med 34 % av saueprodusentene i landet, 45,5 % av søyene og over 48 % av lammeslaktet. Når det gjelder Ingris er medlemsmassen stabil, men vi håper at en ny webapplikasjon for slaktegrisprodusenter vil kunne bidra til en solid medlemsvekst i 2017.

3 413
medlemmer
i Storfekjøttkontrollen

60%
av alle landets storfe-
besetninger med ammekyr

82%
av landets ammekyr er regi-
strert i Storfekjøttkontrollen

4 781
medlemmer i Sauekontrollen

34%
av alle landets sauebesetninger

45,5%
av landets søyer er
registrert i Sauekontrollen

830
medlemmer i Ingris

39%
av alle landets
purkebesetninger

65%
av landets avlspurker
er registrert i Ingris

Tall per 31.12.2015.

Fra inngåelse av saltpartnerskap oktober 2015.
Foto: Per Sleipnes

KUNNSKAP SOM POSITIV DRIVER FOR ENDRING

Kjøtt og egg er en naturlig del av et sunt norsk kosthold. Kjøtt- og eggbransjen er opptatt av at norske kostholdsråd knyttet til kjøtt og egg skal bygge på oppdatert kunnskap som er relevant for norske forhold.

– Kjøtt og egg i kostholdet er et tema som opptar mange, og mer enn noen gang er det behov for fakta om forbruk og konsekvenser, konstaterer Ellen Hovland, fagsjef ernæring i Animalia. Aktiviteten har vært stor siden kjerneområdet ble etablert i 2012. – Kunnskap om norske forhold for å få bedre og mer relevant dokumentasjon på kjøtt og eggs betydning i norsk kosthold ble raskt identifisert som et viktig innsatsområde. Fire FoU-prosjekter er nå i gang. Alle adresserer problemstillinger som har høy relevans både for næringen og helsemyndighetene, opplyser Hovland. Sammen med Opplysningskontoret for egg og kjøtt/MatPrat har Animalia også en koordinerende rolle i forhold til bransjens felles arbeid med ernæringsspørsmål. Nettverksbygging, prosjektarbeid og kunnskapsformidling er sentrale oppgaver.

SALT I ÅRET 2015

– Et krafttak for folkehelse, uttalte helsedirektør Bjørn Guldvog da Saltpartnerskapet ble inngått i oktober 2015. Saltpartnerskapet er et samarbeid mellom matvarebransje, serveringsbransje, FoU-miljøer, bransje- og interesseorganisasjoner og helsemyndigheter. Alle som er med i partnerskapet forplikter seg til å bidra til at saltinntaket i Norge reduseres med 15 % innen 2018. – Det har vært jobbet seriøst innen kjøttbransjen over lang tid for å utarbeide planer for hvordan man kan redusere saltinnhold og samtidig minimere negative konsekvenser for mattrygghet, teknologisk kvalitet og smak, forteller

Hovland. Da myndighetenes saltstrategi forelå i 2011, ble det iverksatt ulike tiltak for å koordinere og styrke arbeidet innad i næringen. – Bransjens samlede kunnskap er vesentlig styrket på kort tid nettopp fordi man har valgt en generisk tilnærming, mener Hovland. Nettverksarbeid, FoU-aktivitet, dialog og debatt – alle virkemidler har vært i bruk. 21 små og store kjøttdrifter har allerede inngått partnerskap med helsemyndighetene. Animalia har koordinert partnerskapsarbeidet i kjøttbransjen og jeg er imponert over bransjens engasjement og innsats, sier Hovland, som er optimistisk med tanke på at bransjen vil nå målene som er satt i partnerskapsavtalen.

BÆREKRAFTIG KOSTHOLD

MeetEat er kjøttbransjens møteplass for ny kunnskap, sterke meninger og saklig debatt om mat. På MeetEat 2013 var salt hovedtema. – På 2016-konferansen handlet dialogen om bærekraft og kjøtt, samt kjøtt og ernæring med vekt på mettet fett. Myndighetene legger nå rammer for nye kostholdsråd, og bærekraft ser ut til å bli en faktor i fremtidens råd, opplyser Hovland. – Helsebegrepet utvides til ikke å bare gjelde oss som individer. Vårt matforbruk påvirker klodens helse, sier Hovland, som understreker at også i denne sammenhengen må behov for vitenskapelig fundert kunnskap basert på norske forhold vektlegges. – Jeg tror kjøtt og egg vil være en del av et både sunt og bærekraftig norsk kosthold, også i fremtiden, sier Ellen Hovland.

ET HJELPEMIDDEL FOR MATPÅSTANDER

Næringsmiddelbedrifter som bruker en ernærings- eller helsepåstand på en mat- eller drikkevarer må forholde seg til påstandsforordningen (EF 1924/2006). I 2015 lanserte Animalia Påstandskalkulatoren. Den er et tidsbesparende verktøy ved å raskt beregne mulige ernærings- og helsepåstander for et næringsmiddel. I tillegg kan man enkelt søke blant godkjente påstander. På Næringsmiddeldagene i januar 2016 ble Påstandskalkulatoren kåret til beste stand, med begrunnelsen: «Dette er et revolusjonerende nytt verktøy for næringsmiddelindustrien.» Kosttilskuddsbransjen forteller forbrukerne at de må ta tilskudd for å få nok næringsstoffer. Forhåpentligvis vil denne kalkulatoren gjøre det enklere for matvarebransjen å fremme næringsstoffene som er i næringsmidlene de selger.

IKKE ETT FETT

Etter at saltpartnerskapet ble inngått i oktober 2015, tok helseminister Bent Høie på desembermøtet med næringslivsgruppen initiativ til å redusere mettet fett i norske næringsmidler. For kjøttbransjen er mettet fett en annen utfordring enn salt. Salt er en ingrediens som tilsettes, mens mettet fett er en bestanddel som finnes naturlig i råvaren. Derfor er det behov for å se denne problemstillingen i et verdikjedeperspektiv. Mens helseministeren har et ønske om raske tiltak, vil bransjen ha behov for å se på både kortsiktige og langsiktige tiltak for å bidra til å nå målene som er satt for å redusere inntaket av mettet fett i befolkningen.

SUNNERE STORFEKJØTT

Prosjektet «Identifisering av det sunneste storfekjøttet» skal ved hjelp av en rekke ulike metoder fremskaffe mer kunnskap om norsk storfekjøttets egenskaper og sammenhengen mellom storfekjøtt og helse, med spesielt fokus på tykk- og endetarmskreft. Dette er et samarbeid mellom Nofima, NMBU, Nortura, Kjøtt- og fjorfebransjens Landsforbund (KLF), Opplysningskontoret for egg og kjøtt/MatPrat og Animalia. Prosjektet varer fra 2013 til 2017. I 2015 ble innsamlingen av storfeslakt fra ulike regioner i Norge avsluttet. Prøver fra storfeslaktene skal analyseres for næringsinnholdet. Videre er det igangsatt et museforsøk for å se på tarmkreftforekomst og ulike proteinkilder, basert på resultater fra et in vitro-forsøk gjennomført i prosjektet i 2014. I tillegg er det startet et fôringsforsøk på storfe, basert på resultatene av næringsinnholdet. Fôringsforsøket er det første forsøket i det nye fjøset på NMBU.

FOU – NYE PROSJEKTER

Et viktig prinsipp for Animalia er at kostråd knyttet til kjøtt må bygge på oppdatert kunnskap som er relevant for norske forhold. Norsk kjøtt skiller seg fra andre land f. eks. når det gjelder raser, fôr, bearbeiding, inntak og kostholdsmønster. Dette kan påvirke helseeffekten av kjøttet. Derfor er det behov for oppdatert kunnskap basert på norske forhold. Siden 2013 er det igangsatt ulike forskningsprosjekter innenfor kjøtt og ernæring, kosthold og helse. Likevel er det store ubesvarte problemstillinger. Internasjonale organisasjoner som WHO og World Cancer Research Fund anbefaler reduksjon av bearbeidet (rødt) kjøtt på grunn av kreftisiko. Dette kan påvirke produsentene og bransjen betydelig. Det er derfor stort behov for norsk kunnskap spesielt rundt bearbeidet kjøtt og kreft, samt hjerte- og karsykdom.

LEVERER BÅDE KUNNSKAP OG PRAKTISKE LØSNINGER

Animalia skal skape og formidle relevant kunnskap som øker verdiskapningen, utvikler kostnadseffektive løsninger og styrker bransjens innovasjonsevne. FoU-virksomheten på kvalitets- og foredlingsområdet er stor og reflekterer kunnskapsbehovet innen bransjen på viktige områder.

— Kunnskap er Animalias viktigste bidrag til kjøtt- og eggbransjen. Målet om å være en nyttig kunnskapsleverandør sammen med ambisjonen om å være best på praktiske løsninger gir klare signaler om hvordan FoU-virksomheten i Animalia må innrettes. Kjøtt- og eggbransjens felles FoU-policydokument «Tematiske prioriteringer for forskning i kjøtt- og eggbransjen fra 2015» gir en ramme for initiativene. I tillegg søker vi samarbeid på tvers av matsektorene, sier Ole Alvseike, fagdirektør Kvalitet og foredling og koordinator for Animalias FoU-aktivitet.

EKSEMPLER PÅ ANVENDT KUNNSKAP

— Kjøtt er så komplekst at utfordringer og forskningshøyde er relativt lett å finne. Det er vanskeligere å finne løsninger som er teknisk og økonomisk mulig å implementere i fabrikkene, opplyser Alvseike, og beskriver noen av Animalias prosjekter som både har god forskningshøyde og høy nytteverdi for næringa: PigComp – hvordan foreta «virtuell nedskjæring» av gris ved hjelp av dataintensive metoder for bildebehandling – har både bidratt til forbedret disseksjon av gris og nyskapende statistiske analysemetoder til automatisk avlesning av CT-skanninger brukt i Norsvins avlsarbeid.

Optimal frysing og tining er tema i Smartfrys, som undersøker ny innfrysingsteknologi for å bevare råvarenes og produktenes kvalitet

best mulig. Bakgrunnen er forbrukernes forventning om produktens ferskhet.

Hygienea – kartlegging og evaluering av slaktehygiene og utvikling av verktøy for risikobasert hygienekontroll i europeiske slakterier – tar tak i utfordringene ved å måle og sammenligne hygiene i ulike fabrikker. Siden det brukes mye ressurser til kontroll og forbedring av hygien, er det viktig at tiltakene faktisk virker. Prosjektet har vakt stor interesse fra Food and Veterinary Office, EUs overordnede kontrollorgan.

Både råvareutnyttelse og økt merverdi i småfeproduksjonen var tema i Småfesmak. Prosjektet tok tak i viktige utfordringer på produksjonssiden fra sanking og transport og helt frem til forbrukernes smaksopplevelser.

KORT VEI TIL PRAKTISK NYTTE

— Disse prosjektene illustrerer behovet for kunnskap på mange nivåer, og de har alle høy relevans for bransjen, poengterer Alvseike. Samme krav til relevans stilles også til utviklingsprosjekter og -oppdrag der allerede eksisterende kunnskap omsettes til praktisk bruk eller bidrar til utvikling innen et fagfelt.

Animalias pilotanlegg for nedskjæring av slakt leverer fortløpende data for kalkyler og avlsformål. Denne kunnskapen brukes også aktivt i utprøving av ny teknologi, forskning og i oppdrag.

Foto: Animalia / Caroline Roka

— Utviklingsoppdraget «Nytt klassifiseringssystem for reinsdyrslakt» hadde ikke vært mulig uten kunnskapen om klassifisering av andre firbeinte husdyr som Animalias medarbeidere har bygd opp over tid, konstaterer Alvseike.

Næringa forventer at investering i FoU skal gi avkastning. Forskning er et verktøy for langsiktige utfordringer. God anvendt forskning må

være forankret i bedriftenes strategier og adressere deres viktigste utfordringer og muligheter.

— Det forutsetter tillit, og tillit forutsetter kontinuerlig nærhet til bransjen og bedriftene. Denne rollen forsøker vi i Animalia å fylle, til hjelp både for bransjen og forskningsinstitusjonene, sier Ole Alvseike.

PINNEKJØTT FRA NORGE – SØKNAD OM GEOGRAFISK BESKYTTELSE

Det første initiativet til å beskytte pinnekjøttet kom på Bransjesamling spekemat i 2010. På bransjesamling i 2012 ble det etablert en liste over hvor mange produsenter som ønsket å få pinnekjøttet beskyttet. I juni samme år ble det vedtatt av bransjestyret at Animalia kunne starte prosessen med å søke geografisk beskyttelse. På bestilling fra Animalia leverte Ipsos MMI en landsomfattende markedsundersøkelse, og mathistoriker Helge Christie leverte en kartlegging av pinnekjøttets utbredelse. Rapportene har blitt brukt som grunnlag til å dokumentere omdømmet og historien til pinnekjøttet. Videre har det vært diskusjoner vedrørende selve produksjonsprosessen og krav til råstoff, som alle søkerne måtte enes om. Animalia sendte søknaden inn til Matmerk 17. februar 2016 på vegne av 12 produsenter.

DISSEKSJONSOPPDRAG I FINLAND

Disseksjon av gris må gjøres med jevne mellomrom for å kalibrere måleutstyr som brukes på slakteriene for å klassifisere hvert enkelt slakt. Pilotanlegget hos Animalia er ett av svært få anlegg i Europa som har god kompetanse og velutviklede systemer for å gjennomføre en slik nøyaktig og spesialisert nedskjæring av gris. Norsk gris dissekeres om lag hvert femte år. I 2015 ledet og Animalia en disseksjon for finsk kjøttindustri.

Et disseksjonsprosjekt krever mye planlegging og koordinering på tvers av slakteri og skjæreavdeling. I det finske oppdraget ble det derfor gjennomført en to dagers opplæringsøkt inkludert prøvedisseksjon for å teste hele vareflyten og alle arbeidsprosessene. Under selve disseksjonen, som foregikk i Finland over fire dager med håndplukkede finske kjøttskjærere, under ledelse av fagfolk fra Animalias pilotanlegg, ble 18 halve skroter dissekert og registrert.

KLASSIFISERING AV REIN

Avtalepartene i reinsdyroppgjøret ble enige om å innføre klassifisering av slakt fra høsten 2015. Klassifiseringen ble gjort obligatorisk for alle slakteriene i bransjen. Norske Reindriftssamers Landsforbund ble eier av klassifiseringssystemet og det er oppnevnt et Klassifiseringsutvalg til å forvalte eieransvaret. Klassifiseringssystemet ble satt i drift fra 1. september, ved innledningen til slaktesesongen. Animalia gjennomførte et endags klassifiseringskurs med eksamen. 37 klassifiserer ble sertifisert. Animalia skal i tillegg kontrollere klassifiseringen ved slakteriene i løpet av sesongen. I årets sesong er det gjennomført 12 klassifiseringskontroller. Det er også opprettet en statistikkdatabase med oversikt over alle slakt. I årets slaktesesong er det registrert inn 74 559 slakt.

SLAKTEPRODUKSJON FIRBEINTE HUSDYR 2015

241 009

tonn slakt totalt

284 863

storfe

280,41

kg middel slaktevekt storfe

1 612 841

gris

83,91

kg middel slaktevekt gris

1 224 143

sau og lam

20,84

kg middel slaktevekt sau/lam

23 687

geit

12,07

kg middel slaktevekt geit

PRODUSENT

VETERINÆR

Registrerer seg i Helsegris på helsegris.animalia.no

- Fyller ut dyrehold
- Velger seg en rådgivende veterinær

Godkjenner avtaleforespørsel

- Fyller ut Helseplan

Veterinær godkjenner Helseplan

- Avtaler besetningsbesøk med sin rådgivende veterinær

Gjennomfører besetningsbesøk og fyller ut Besetningsjournal

Godkjenner Besetningsjournal og sender den til produsent

- Godkjenner Besetningsjournal

Helsegrisstatus beregnes og sendes elektronisk til slakteri.
Helseattest foreligger som pdf.

DYREHELSE OG DYREVELFERD MÅ STYRES OG DOKUMENTERES

Dyrehelse og dyrevelferden i norsk matproduserende husdyrproduksjon er blant de aller beste i verden. Dette gir norsk kjøtt- og eggproduksjon et viktig konkurransefortrinn. Bransjens målsetting er å opprettholde denne posisjonen og forbedre den der det er mulig. Kravene til styring og dokumentasjon av status skjerpes.

– Organisert forebyggende helsearbeid og smittevern er sentrale satsingsområder og egne fagsystemer for styring og dokumentasjon av helse og velferd er i ferd med å bli en viktig del av Animalias tilbud, sier Nina Svendsby, fagsjef helsetjenester og Koorimp i Animalia. I inneværende strategiperiode er forbedring av overvåking og dokumentasjon identifisert som en av de tre viktigste aktivitetene på dyrehelse- og dyrevelferdsområdet.

– Det holder ikke lenger å hevde at dyrehelse er god. Myndighetene krever, og forbrukere forventer, at vi også kan dokumentere helse- og velferdstilstanden. For å sikre god oversikt, målrettede tiltak og tillit til husdymæringen må vi utvikle og forbedre våre egne fagsystemer, sier Svendsby.

HELSEGRIS – NYTT FAGSYSTEM I 2015

Mange av næringens fagsystemer har vært i drift lenge, og vi har opplevd en liten revolusjon når det gjelder teknologi og verktøy de siste 10 årene, forteller Svendsby. Siste skudd på stammen er Helsegris som ble lansert i 2015 – et topp moderne elektronisk rådgivnings- og dokumentasjonsverktøy. Her registreres sentrale opplysninger knyttet til hygiene, helse og velferd. Spørsmålene stilles ut fra produksjonsform, avdelinger og dyregrupper. Basert på registreringene beregner systemet om besetningen tilfredsstiller kravene som er satt for å oppnå det såkalte «helsegristillegget». Avvik varsles

både til bonde og veterinær, og slakteriet har tilgang til oppdatert status for sine leverandørbesetninger.

Det er lang tradisjon for å dokumentere helse hos norske husdyr på enkeltdyrnivå. Når det gjelder gris har praksis for dokumentasjon på besetningsnivå variert, med ulike krav for ulike produksjonstyper. Med Helsegris får man nå ett felles system som skal gjelde for all svineproduksjon, sier Svendsby.

Implementering av systemet skjer i to faser. Fra januar 2016 skal Helsegris erstatte eksisterende journalsystem for avlsbesetninger («HelseWeb»). Samtidig vil registrering i Helsegris være en forutsetning for å få helsegristillegg ved salg av smågris. Etter hvert utvides systemet til å omfatte alle produksjoner, også ren slaktegrisproduksjon. Helsegris kan utvides med flere funksjoner i fremtiden. Det skal bli mulig å hente inn mer ekstern informasjon som prøvesvar, informasjon om sykdomsbehandlinger osv.

EFFEKTIVT SAMARBEID BYGD PÅ GJENSIDIG TILLIT

Skal vi sikre god dyrehelse og dyrevelferd, er vi avhengige av godt samspill mellom alle ledd i verdikjeden. Gode, felles systemer for rådgivning og dokumentasjon legger til rette for et effektivt samarbeid mellom bonden, veterinæren, rådgiveren og slakteriet. I tillegg er det et godt redskap for å levere den dokumentasjonen som etterspørres fra fagmiljøer, myndigheter og forbrukere, sier Nina Svendsby.

FOREBYGGING AV RESISTENS HOS SAUEPARASITTER

Mage- og tarmparasitter hos sau kan føre til sjukdom og dårlig produksjon. Helsetjenesten for sau jobber for best mulig kunnskap om forebyggende tiltak. Det inkluderer riktig bruk av parasittmidler for å hindre utvikling av resistens. Fra høsten 2014 til sommeren 2015 fulgte vi søyer i tre besetninger for å sammenlikne fire ulike behandlingsregimer. Prøvetaking viste at behandling av søyene i inneføringsperioden som forventet reduserer parasittmengden hos søyene. Man oppnådde imidlertid ikke noe ekstra ved å gjenta behandlingen. Resultatene støtter opp under dagens anbefalinger. Det var fortsatt høy forekomst av parasitter også i de behandlede søyene, selv om det ikke ble påvist resistens mot parasittmidlene. Dette kan skyldes en spesiell blodsugende parasitt i løpen som kan være vanskelig å kontrollere. Helsetjenesten for sau vil følge opp dette med undersøkelser i besetninger over hele landet i 2016.

HELSEFJØRFE

HelseFjørfe er fagsystemet for veterinærer med fjørfepraksis. Her skal alle helseovervåkingsavtaler (H0) legges inn og besøk journalføres. Alle fjørfeprodusenter kan logge seg på for innsyn i H0-avtaler og journaler for sine dyrehold. I 2014 ble Middovervåkingsprogrammet lagt inn i HelseFjørfe og fagsystemet ble åpnet for eggpakkeriene og slakteriene. I 2015 kom også oversikt over legemiddelbehandlinger på plass. Viktigste nytt i 2015 har vært å få HelseFjørfe over i samme profil som Animalias øvrige fagsystemer, etablere egen webservice mot Produsentregisteret og tilpasse H0-avtale og H0-besøksversikter i tråd med nye krav i Dyrevelferdsprogram slaktekylling. Ellers er det vært gjort en rekke forbedringer og lagt til flere funksjonaliteter som gjør HelseFjørfe enda mer brukervennlig for så vel produsenter, veterinærer og varemottakere.

KASTRERING AV GRIS – ØKT BRUK AV VAKSINE

Det er fortsatt et politisk mål og en forventning om å komme bort fra kirurgisk kastrering av griser. Landbruks- og matdepartementet nedsatte høsten 2014 en arbeidsgruppe. Det ble avtalt en målsetting om 10 % bruk av kastrering med vaksine ved utgangen av 2015. Kjøttbransjen har gjennom 2015 arbeidet målrettet med dette med Animalia som koordinator. For 2015 totalt ble 5 % av hanngrisene kastret med vaksine. I desember var takten 5,8 %. I 2014 var omfanget 1,3 %. Økningen i bruken har derfor vært stor, selv om målet ikke ble nådd fullt ut. Gjennom et stikkprøveprogram er det avdekket at en overraskende stor andel av de vaksinerne grisene har et androstenon-nivå som vil gi rånesmak på kjøttet. Det vil være nødvendig å utvikle metodikk for objektiv måling av råneluktsubstanser i hvert enkelt slakt for å kunne kombinere omfattende bruk av kastrering med vaksine med å opprettholde god svinekjøttkvalitet.

HUSDYRNÆRINGAS FELLES PLAN MOT ANTIBIOTIKARESISTENS

Norsk husdyrproduksjon har et svært lavt forbruk av antibiotika og en forhistorie der næringa har lyktes med å redusere forbruket og å utvikle en bevisst holdning til bruken blant produsenter og veterinærer. Det er i dag et økende fokus på antibiotikaresistens nasjonalt og internasjonalt. Regjeringen la i 2015 fram sin strategi for antibiotikaresistens der ett av fire områder omfattet matproduserende landdyr. Husdymæringa har nå opprettet en arbeidsgruppe som under ledelse av Animalia skal lage en felles overordnet handlingsplan for ytterligere å redusere risikoen for utvikling av antibiotikaresistens. Det er også et mål å få fram den relative betydningen av det norske husdyrholdet kontra andre årsaker til utvikling og introduksjon av resistens og i større grad kommunisere norske fortrinn.

ÅRSRAPPORT

 ANIMALIA

KORT OM ANIMALIA

Animalia er et av Norges ledende fag- og utviklingsmiljøer innen kjøtt- og eggproduksjon. Vi tilbyr norske bønder og norsk kjøtt- og eggbransje kunnskap og kompetanse gjennom e-læring og kursvirksomhet, forsknings- og utviklingsprosjekter, husdyrkontroller og dyrehelsetjenester.

Animalia er en nøytral aktør som arbeider for og sammen med hele den norske kjøtt- og eggbransjen. Animalia har 62 ansatte.